

Handläggare
Laura Sanchez
Telefon: 08-508 240 89

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2020-04-16

Försök med fri ledsagning

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2019/1457

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Förvaltningen har fått i uppdrag att svara på en remiss kring försök med fri ledsagning. Remissen grundar sig i en motion från Vänsterpartiet. Motionen föreslår att Stockholms stad inför fri ledsagning på prov, även kallat ”Laholmsmodellen” för att sedan utvärdera försöket och dra lärdomar inför ett permanent införande i staden senast 2022. Bakgrunden till motionens förslag är att många brukare upplever att det är svårt att få de timmars ledsagning de behöver samt att det är en stor administration och byråkrati kring insatsen.

I stadens budget för 2020 har socialnämnden fått i uppdrag i samarbete med kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för, och de ekonomiska konsekvenserna av att införa den så kallade ”Laholmsmodellen” i Stockholm. Förvaltningen bedömer att det är lämpligt att avvakta den utredning som kommer att ske innan beslut om att införa försök med fri ledsagning genomförs.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Motion om försök med fri ledsagning av Vänsterpartiet till bland annat Skärholmens stadsdelsnämnd för yttrande senast 2020-05-08.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Avdelningen för socialtjänst och fritid.

Ärendet

Motionen föreslår att Stockholms stad inför fri ledsagning på prov, även kallat ”Laholmsmodellen”, för att sedan utvärdera försöket och dra lärdomar inför ett införande permanent i staden senast 2022.

Bakgrunden till motionens förslag är att många individer med ledsagning upplever det svårt att få de timmars ledsagning de behöver samt att det är en stor administration och byråkrati kring insatsen. I motionen lyfts fram att det förekommer variation mellan stadsdelsnämnderna som tyder på att likställigheten kring handläggning av ledsagning är bristande.

Laholms kommun gjorde med hjälp av dåvarande Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) – nuvarande Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) – ett försök med fri ledsagning i kommunen efter klagomål från brukare och anhöriga. Skribenterna uppger att utvärderingar efter försöket har visat att det inte genererade ökade kostnader utan snarare var kostnadsbesparande för en kommun på grund av minskad byråkrati. Biståndshandläggarna kunde fokusera på utvärdering av insatsens mål istället för att kontrollera utförda timmar. Framförallt upplevde brukarna en större frihet och makt att själva kunna styra över sina liv.

Synpunkter och förslag

Ledsagning och ledsagarservice möjliggör delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Syftet är att bryta den isoleringen som en funktionsnedsättning kan medföra och möjliggöra och främja deltagande i fritids- och kulturaktiviteter. Insatserna gör det möjligt att exempelvis träffa vänner, delta i kultur- och föreningsliv och utöva sportaktiviteter.

Ledsagning beviljas som bistånd enligt 4 kapitel 1 § Socialtjänstlagen (SoL) eller i form av ledsagarservice enligt 9 § 3 Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatsen är avgiftsfri oavsett om den beviljas enligt SoL eller LSS. Båda insatserna omfattas av stadens valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV).

Kommunfullmäktige i Stockholm antog nya riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice i juni 2018. Riktlinjerna innebär bland annat att varje brukare kan använda sig av sina timmar under en tremånadsperiod, istället för att timmarna fryser inne om man inte använt dem under innevarande månad. Syftet med de nya riktlinjerna är att stärka brukarperspektivet, rättssäkerheten och att öka friheten för individen. Utgångspunkten är den enskildes behov och önskemål. Samtidigt är syftet att öka flexibiliteten vad gäller bedömning och användning av timmarna.

Under 2019 har socialnämnden i samråd med stadsdelsnämnderna utvärderat den nya modellen för ledsagning och ledsagarservice.

Syftet med utvärderingen var att följa upp kännedom och nyttjande hos enskilda samt påverkan hos beställare och utförare i staden och modellens bidragande till att målet med insatsen uppfylls.

Utvärderingen visar bland annat att enskilda upplever insatsen som värdefull och att aktiviteterna utgår från deras önskemål. Många brukare ger uttryck för att tiden inte alltid räcker till och att det finns önskemål om fler timmar. Statistik från stadens sociala system visar att andelen utförda timmar har ökat något och att hälften av de personer som beviljats insatsen någon gång under året har använt ledsagning på ett flexibelt sätt.

I Skärholmens stadsdelsförvaltning har antalet individer med insatser av ledsagning eller ledsagarservice ökat sedan införandet av de nu gällande riktlinjerna. Under januari 2017 hade sammanlagt 146 brukare någon insats av ledsagning eller ledsagarservice. Under januari 2019 uppgick antalet brukare med insatser till 203. Förvaltningen bedömer att de nya riktlinjerna för handläggning av ledsagning och ledsagarservice har lett till mer flexibilitet och mer fokus på brukarnas delaktighet och självbestämmande.

I Stockholms stads budget för 2020 har socialnämnden fått i uppdrag i samarbete med kommunstyrelsen att utreda förutsättningarna för, och de ekonomiska konsekvenserna av att införa den så kallade "Laholmsmodellen" i Stockholm. Utredningen är under framtagandet. Förvaltningen bedömer därmed att det är lämpligt att avvakta den utredning som kommer att ske innan beslut om att införa försök med fri ledsagning genomförs.

Jämställdhetsanalys

Under januari 2017 hade 83 kvinnor och 63 män någon insats i form av ledsagning eller ledsagarservice. Antalet uppgick till 110 kvinnor och 93 män januari 2019. Det konstateras att det finns en relativt jämn fördelning mellan män och kvinnor som får ledsagning eller ledsagarservice. Förvaltningen bedömer att motionens förslag om att införa fri ledsagning på prov är könsneutralt och skulle påverka män och kvinnor på ungefär samma sätt.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör

Lena Svensson
Bitr. avdelningschef

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Stab

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
Fax
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Motion om försök med fri ledsagning av Maria Ljuslin och Alexandra Mattsson Åkerström (båda V).

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2020-03-30
Lena Svensson, Bitr. avdelningschef	2020-03-27